Memo

AAN : De leden van de commissie MO
VAN : Wethouder A. Goudswaard
DATUM : 24 juni 2025
BETREFT : Laaggeletterdheid in Westland

In het Westland is laaggeletterdheid een bovengemiddeld groot probleem. Uit eerdere schattingen blijkt dat 13 tot 16% van de Westlandse bevolking moeite heeft met lezen en schrijven. Dit kan verregaande gevolgen hebben voor de levenskwaliteit van de mensen wie dit betreft.

Eerder dit jaar verscheen het nieuwe PIAAC-onderzoek (*Programme for the International Assessment of Adult Competencies*) waarin basisvaardigheden worden vergeleken op internationaal niveau. Hierop zou ook een lokale analyse volgen, waarover het college uw raad heeft toegezegd te informeren. Echter laat dit onderzoek langer op zich wachten en wordt deze pas aan het eind van 2025 verwacht. In deze memo informeer ik u graag over de informatie die wij al wel hebben over laaggeletterdheid en de uitgevoerde interventies.

Uit onderzoek van ProBiblio dat gedaan is in 2019 kwam naar voren dat laaggeletterdheid in Westland een serieus probleem vormt. 13-16% van de bevolking tussen de 15 en 65 jaar wordt geschat laaggeletterd te zijn. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde van 11-13%. We zetten actief in om laaggeletterdheid te verminderen door middel van het bieden van formeel en informeel taalonderwijs, het in beeld krijgen van laaggeletterde mensen met Nederlands als eerste taal en het taboe op laaggeletterdheid te verkleinen middels communicatiecampagnes.

Project Preventieve Taalaanpak ’s-Gravenzande gestart
Vorig jaar is vanuit de Lokale Educatieve Agenda (LEA) het project Preventieve Taalaanpak ’s-Gravenzande gestart. Dit project richt zich op het verminderen van taalachterstanden bij jonge kinderen door een preventieve en collectieve aanpak die zich richt op zowel kinderen als hun ouders. De opbrengsten van diverse sessies hebben geleid tot een waardevolle samenwerking. Op het consultatiebureau van de JGZ in ’s-Gravenzande is een BoekStartCoach van de bibliotheek aanwezig is. Dit heeft al geresulteerd in een stijging van het aantal bibliotheeklidmaatschappen. De BoekStartCoach stimuleert ouders om samen met hun kinderen met taal bezig te zijn, bijvoorbeeld door voor te lezen. Daarnaast is binnen dit project gestart met het trainen van professionals, die met kinderen werken, in het herkennen en doorverwijzen bij laaggeletterdheid. Tot op heden hebben 188 professionals vanuit onderwijs, kinderopvang, Vitis Welzijn en Sociaal Kernteam Westland (SKT) de cursus gevolgd. De deelnemers hebben deze cursus geëvalueerd met een gemiddeld cijfer van een 8.0. De komende jaren breiden we de cursus verder uit binnen Westland. We publiceren de routekaart en het overzicht van vrij toegankelijke en doorverwijsaanbod op taalgebied op een digitaal platform.
Daarnaast hebben we de afgelopen jaren, met steun van de subsidie Gelijke Kansen Alliantie (waarvoor ook voor de periode 2025-2027 een nieuwe toekenning is ontvangen), ingezet op het verbeteren van de taalvaardigheid van laagtaalvaardige leerlingen en hun ouders. Een belangrijk onderdeel hiervan is het programma *Thuis in Taal*, waarmee we de mondelinge taalontwikkeling van jonge kinderen stimuleren door middel van een intensieve samenwerking tussen school, kinderopvang en ouders. Deze aanpak richt zich op het versterken van de taalomgeving thuis, het opbouwen van wederkerige relaties met ouders en het organiseren van taalrijke ouder-kind-activiteiten.

ALG BCR 003
25-0102741

Memo

Communicatiecampagne
Zoals eerder benoemd wordt met communicatiecampagnes het onderwerp van laaggeletterdheid op de kaart gezet en gepoogd het onderwerp uit de taboesfeer te halen. Vorig jaar is hiermee begonnen met de campagne 1-op-de-5.
Begin dit jaar tijdens de voorleesdagen is er een campagne ingezet om ouders te simuleren voor te lezen en ook later in het jaar volgt er nog een campagne gericht op werkgevers.

Taalaanbod
Westlanders die aan de slag willen met hun taalvaardigheid kunnen voor informeel aanbod terecht bij de Bibliotheek Westland die verschillend aanbod bieden. Ook is er formeel onderwijs beschikbaar via de Taal+ school van ROC Mondriaan. Uit cijfers blijkt dat steeds meer mensen van dit aanbod gebruik maken, zie tabel 1.

Tabel 1: Aantal geregistreerde deelnemers WEB-aanbod Taal+ School

Gemeente	**2021**	**2022**	**2023**
Westland	266	321	416
Den Haag	3.093	4.130	4.789
Delft	464	452	568
Midden-Delfland	33	25	19
Rijswijk	160	146	202
Totaal	**4.169**	**5.074**	**5.994**

Het aanbod van Mondriaan is onderhevig aan een jaarlijkse impactmeting. Uit de recent verschenen meting blijkt dat in geheel Haaglanden 97,9% van de deelnemers vooruitgang heeft geboekt op 1 of meerdere gebieden. Er wordt gekeken naar verschillende variabelen voor sociale inclusie. Hieronder in Tabel 2 ziet u per variabele het percentage deelnemers per gemeente die vooruitgang hebben geboekt. Westland komt hier gemiddeld tot bovengemiddeld uit. Bij zeer succesvolle trajecten in de regio wordt gekeken naar wat goed werkt, zodat dit overgenomen kan worden in andere gemeenten. Dit geldt bijvoorbeeld voor het grote succes van gemeente Delft op het gebied van verbeteren Nationale Taalvaardigheden.

Memo

Tabel 2: Percentage deelnemers die vooruitgang hebben geboekt op categorieën van sociale inclusie 2024-2025

Trajecten Categorieën Sociale Inclusie	Westland	Den Haag	Delft	Rijswijk	Gehele regio
Nationale Taal-vaardigheden	70,4%	72,2%	90,9%	60,0%	72,3%
Digitale vaardig-heden	53,7%	43,3%	72,7%	40,0%	47,6%
Assertiviteit	48,1%	47,9%	63,6%	60,0%	50,3%
Ontmoeten & on-dernemen	48,1%	50,0%	45,5%	60,0%	48,4%
Natuur- en sportactiviteiten	53,7%	52,1%	36,4%	50,0%	50,5%

Het formele onderwijs van ROC Mondriaan wordt bekostigd met de zogenaamde WEB-middelen. Dit betreft een Specifieke Uitkering (SPUK) die wordt toegekend aan de arbeidsmarktregio Haaglanden, waarin Westland samenwerkt met de gemeenten Den Haag, Delft, Rijswijk en Middel-Delfland. Daarnaast ontvangt de arbeidsmarktregio ook een Decentralisatie Uitkering laaggeletterdheid waarmee aanvullend taalstages en licenties voor online cursussen worden bekostigd. Op de WEB-middelen zal in 2026 een korting plaatsvinden van 10% en ook de Decentralisatie Uitkering gaat omlaag. We houden nauwlettend in de gaten wat dit betekent voor de beschikbaarheid van het aanbod.

Ondanks het uitblijven van de nieuwe lokale analyse, hoop ik uw raad hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Uiteraard kom ik bij u terug zodra de lokale analyse van ProBiblio wordt gepubliceerd.